

Karlskrona kommun
Karlskrona.kommun@karlskrona.se

2023-06-26

1 (22)

Dnr- SI 2022:11347

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid Jämjö
kunskapscentrum i Karlskrona kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på *Jämfö kunskapscentrum* avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid *Jämfö kunskapscentrum* i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområde finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver se till att skolans arbets- och förhållningssätt tillämpas av alla lärare.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Samtliga lärare behöver under ledning av rektorn utveckla elevernas inflytande över undervisningen genom att regelbundet planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tillsammans med samtlig personal utveckla skolans gemensamma strategier och förhållningssätt i arbetet med att skapa och upprätthålla studiero i undervisningen.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver ge alla lärare ytterligare förutsättningar att samverka för att kvalitetssäkra omdömen och betygssättning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **18 december 2023** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till Skolinspektionen.Lund@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2022:11347) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på *Jämfö kunskapscentrum (JKC)* leder och styr i flera delar skolans utveckling.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att rektorn genom ett aktivt och medvetet arbete med uppföljning, analys, genomförande av utvecklingsåtgärder och resursfördelning skapar en god grund för utveckling av undervisningen. Dessutom visar granskningen att det har initierats ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolan som leds av rektorn. Granskningen visar också att rektorn skapar förutsättningar för kollegialt lärande och samverkan mellan lärarna men att skolans förhållnings- och arbetssätt inte tillämpas av alla lärare.

Uppföljning och analys

Granskningen visar att rektorn genom ett aktivt och medvetet arbete med uppföljning, analys, genomförande av utvecklingsåtgärder och resursfördelning skapar en god grund för utveckling av undervisningen. Av intervju med lärare, representanter för elevhälsan, rektorn och av inkommen dokumentation framgår att rektorn genom sin uppföljning har god kännedom om skolans kunskapsresultat och att värdegrundsarbetet integreras i undervisningen. Uppföljningen fokuserar på kunskapsresultat med olika mått som kön, alla ämnen och årskurser, fördelning av betyg, närvaro. Dessutom följer rektorn upp resultaten av skolans värdegrundsarbete, exempelvis genom de biträdande rektorernas lektionsobservationer med efterföljande reflektion tillsammans med berörd lärare. Även undervisningens genomförande och lärarnas förutsättningar som exempelvis tillgång till material och extra personal, ingår i uppföljningen. På högstadiet följer rektorn upp undervisningen genom lärarnas ämnesutvärderingar medan rektorn på lågstadiet gör lektionsobservationer. Genom skolans digitala lärplattform, verksamhetsbesök, dialog med elever, kontinuerliga samtal med lärare vid informella och formella träffar, så som medarbetarsamtal och rektors deltagande vid betygsanalyskonferenser och mitterminskonferenser samt på

arbetsplatsträffar, skaffar rektorn sig en bred bild av skolans verksamhet inför analys. Lärarna berättar att rektorn är närvarande och synlig i verksamheten och har god insikt i hur det är i klasserna och berättar att analysmötena vid terminens början också är ett sätt för rektorn att få en bred bild av skolans resultat och undervisningens genomförande. Rektorn har identifierat både framgångsfaktorer och utmaningar. Exempel på framgångsfaktorer är trygga relationer mellan lärare och elever och mellan elever i olika stadier samt hög lärarbehörighet. Exempel på utmaningar är bland annat att säkerställa att eleverna får en likvärdig undervisning oavsett vilken lärare som undervisar och att skolan behöver fortsätta att arbeta med ett gemensamt förhållningssätt när det gäller ordningsregler och studiero. Rektorn berättar att hen tillsammans med biträdande rektorer, elevhälsan, förstelärarna och lärare sätter de olika delarna såsom uppföljning av resultat, undervisningens genomförande, värdegrundsuppdraget och lärarnas förutsättningar i relation till varandra och beslutar om utvecklingsåtgärder och resursfördelning. Exempelvis har rektorn under innevarande år som ett led i sin uppföljning av undervisningen initierat ett projekt för att höja elevers läsförmåga, särskilt i högstadiet, och därför tillsatt extra stödpersonal. Vidare har rektorn påbörjat arbetet med en tydlig övergång mellan årskurs 6 och 7 så att eleverna inte ska tappa fart i sin kunskapsutveckling. Ännu ett fokusområde under innevarande läsår är att höja närvaron i skolan då rektorn och elevhälsan uppmärksammat en förhöjd frånvaro sedan tiden med pandemin. Gällande värdegrundsarbetet har rektorn innevarande år fokus på att tillsammans med biträdande rektorer, elevhälsan och lärarna arbeta för att utveckla ett gemensamt värdegrundsarbete för skolenheten genom lektionsobservationer, mentorernas coachingsamtal med eleverna och olika insatser som diskussioner kring sociala medier, hälsa och samtycke.

Jämställdhetsarbete

Granskningen visar att det bedrivs ett medvetet och strategiskt jämställdhetsarbete på skolan som leds av den nya rektorn. Av intervju med elevhälsan och rektorn framgår att rektorn skapar sig en bild av jämställdhetsarbetet genom exempelvis titta på könsmonster i betygsanalyser och via elevhälsans arbete där även de biträdande rektorerna och mentorerna ingår. Utifrån den bild rektorn får här leder hen därefter jämställdhetsarbetet. Vidare har lärarna med sig jämställdhetsperspektivet i sina planeringar utifrån till exempel val av undervisningsmaterial som kommer från skolledningen via den förstelärare som fått i uppdrag att tydliggöra jämställdhetsperspektivet i utbildningen. Rektorn och lärare uppger att de har identifierat att flickor generellt sett har högre betyg än pojkar och diskuterar om detta kan förändras genom att de i klassrummet arbetar vidare med talutrymme och

strukturerad undervisning. En mångfalds- och jämställdhetsgrupp har initierats av rektorn där lärarna arbetar med jämställdhetsperspektiv genom att auskultera varandra för att titta på hur de bemöter flickor och pojkar i klassrumsmiljö. Elevhälsans samlade funktioner arbetar gentemot eleverna till exempel med hbtq-frågor bland annat genom skolsköterskans hälsosamtal och kuratorns så kallade regnbågsgrupper. Lärarna och eleverna berättar vidare att de genom att diskutera mänskliga rättigheter och barnkonventionen även berör jämställdhetsperspektivet. Lärarna uppger också att de i flera ämnen diskuterar yrkesval och familjekonstellationer som ett led i jämställdhetsarbetet. Av intervju med elever framgår också att lärarna särskilt berör jämställdhet under vissa lektioner såsom mentorstid och samhällsorienterade ämnen och att det inte spelar någon roll vilket kön du har utifrån vad du får göra i klassrummet eller på skolan.

Ledning och organisation

Granskningen visar att rektorn skapar förutsättningar för kollegialt lärande och samverkan mellan lärarna. Av intervjuer med lärare, representanter för elevhälsan, rektorn och inkommen dokumentation framgår att det finns fungerande strukturer kring olika mötesforum för att skapa förutsättningar för lärare att samverka och för det kollegiala lärande som rektorn leder, bland annat genom skolans förstelärare. Rektorn berättar att eftersom skolenheten är ny och består av tidigare tre skolenheter har betoningen på samverkan mellan lärare i rektorns ledning och organisation av skolan ökat. Exempelvis har rektorn startat upp tvärgrupper bland alla lärare för att diskutera progressionen i planeringar, bedömningar och betygskriterier i alla årskurser, skolans gemensamma ordningsregler och arbetet med strukturerad undervisning vilket för närvarande utgör skolans kollegiala arbete. Tvärgrupperna leds av skolans förstelärare. Därutöver träffas hela skolans personal på arbetsplatsträffar några gånger under terminen. På högstadiet är lärarna organiserade i ämnesarbetslag som ses varje vecka för att exempelvis planera undervisningen, ibland enligt en bestämd dagordning från rektorn. Rektorn har även organiserat så att lärarna i ett arbetslag per stadie regelbundet ses för att diskutera mer generella frågor som lektionsstruktur och ordningsregler. Rektorn berättar att hen, utifrån hens korta tid på skolan, inte kan säkerställa att det kollegiala lärandet gett avtryck i undervisningen men att skolans arbete med strukturerade lektioner fortsatt kommer att vara ett prioriterat utvecklingsområde. Rektorn uppger vidare att skolan har få obehöriga lärare som får en skriftlig introduktion där skolans rutiner beskrivs. Däremot finns inget tydligt utpekat mentorskap utan obehöriga lärare får ta hjälp av sina närmaste kollegor i ämneslaget eller arbetslaget.

Granskningen visar vidare att även om skolans förhållnings- och arbetssätt till stor del är tydliga, kända och följs av majoriteten av skolans personal, tillämpas de inte av alla. Av inkommen information framgår att skolan tidigare bestått av tre olika skolenheter som har haft sitt eget interna arbete, exempelvis olika ordningsregler, samverkansstruktur och förhållningssätt kring lektionsstrukturen. Visserligen framgår det av intervjuer med rektorn, representanter för elevhälsan och lärarna att genomgång av skolans rutiner sker på olika möten och att en stor del av samverkan riktas mot att samla personalen kring ett gemensamt organisatoriskt arbete men skolans arbets- och förhållningssätt tillämpas inte av alla lärare. Eleverna på högstadiet och i viss mån även i mellanstadiet, berättar exempelvis att många lärare inte följer ordningsreglerna i klassrummen kring insamling av mobiler eller fasta placeringar av elever i klassrummet vilket får konsekvenser för studieron, både i klassrummet och på skolan. En tydlig variation gällande hur lärarna följer de ordningsregler som gäller i klassrummet observerades även på Skolinspektionens lektionsbesök. Rektorn säger också att eftersom skolenheten har ett flertal nyanställda lärare samtidigt som skolenheten är ny och tidigare bestått av tre enskilda skolenheter med sina egna riktlinjer, så behöver det ske ett förtydligande av gemensamma riktlinjer och arbetssätt, exempelvis kring ordningsregler men också kring den lektionsstruktur som skolenheten tidigare arbetat med och som närmare beskrivs nedan.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver se till att skolans arbets- och förhållningssätt tillämpas av alla lärare.

Granskningen visar att skolans arbetssätt- och förhållningssätt till stor del tydliggörs av rektorn men att dessa inte tillämpas av alla lärare. Detta leder till att elevernas lärande och studiero påverkas.

Enligt 2 kap. 9-10 §§ skollagen har rektorn som pedagogisk ledare ett ansvar för att leda, samordna och utveckla utbildningen och besluta om sin enhets inre organisation. Av läroplanen framgår vidare att rektorn som pedagogisk ledare och chef över lärarna och övrig personal i skolan har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn har, inom givna ramar, ett särskilt

ansvar för att personalen kontinuerligt ges möjlighet att dela med sig av sin kunskap och lära av varandra för att utveckla utbildningen.¹

Skolinspektionen rekommenderar rektorn att förtydliga skolans arbets- och förhållningssätt och säkerställer att dessa tillämpas i syfte att utforma en organisation där lärandet i en miljö som präglas av studiero står i centrum. Ett framgångsrikt skolledarskap kännetecknas av att rektorn skapar en funktionell och lärande organisation. Skolan behöver ha tydligt arbets- och förhållningssätt som är känt för all personal och som all personal följer. Rektorn kan till exempel genom klassrumsobservationer, samtal med elever och deltagande vid olika mötesforum säkerställa att skolans arbets- och förhållningssätt är tydliga och tillämpas av lärarna.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionens bedömer att undervisningen i flera delar främjar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att undervisningen i huvudsak är strukturerad och varierad och att eleverna ges ett aktivt lärarstöd. Granskningen visar också att lärarna har höga förväntningar på eleverna och att lärarna använder olika metoder för att stärka elevernas självförtroende och motivation. Vidare visar granskningen att undervisningens innehåll och arbetssätt anpassas av lärarna till aktuell elevgrupp så att arbetet stimulerar och utmanar alla elever, oavsett hur långt de har kommit i sin kunskapsutveckling. Granskningen visar också att lärarna bedriver ett medvetet och främjande arbete med att få eleverna att

¹ Lgr 2.8 Rektorns ansvar

reflektera över sitt eget lärande och att de får möjlighet att reflektera utan givet svar. Slutligen visar granskningen att elevers delaktighet i planering och utvärdering av undervisningen inte sker systematiskt i alla ämnen och av alla lärare.

Målfokus, variation och aktivt lärarstöd

Granskningen visar att undervisningen i huvudsak är strukturerad och varierad. Av intervju med lärare, representanter för elevhälsan och rektorn framgår att det tidigare har skett ett arbete med att skapa samsyn kring lektionsstruktur och målfokus och eleverna berättar att det ofta är tydligt vad lektionerna eller arbetsområdet ska innehålla men att det skiljer sig åt från lärare till lärare om det är tydligt, vilket även elevhälsan beskriver. Rektorn berättar att lärarna arbetar med en tydlighet kring syftet och lektionsstrukturen, exempelvis med hjälp av en tydlig inledning och avslutning och tillägger att skolan arbetar aktivt med att accentuera gemensamma former för lektionsstruktur där även nya lärare på skolan nu inkluderas. Detta framkommer även i intervju med elever och representanter för elevhälsan. Vissa lärare följer den gemensamt överenskomna modellen för hur syftet och lektionsstrukturen ska skötas på skolan medan andra lärare inte gör det. Eleverna berättar att undervisningens syfte är tydligt i vissa ämnen genom att lärare till exempel berättar varför eleverna ska arbeta med ett visst arbetsområde samt att lärarna berättar vad eleverna kan ha för nytta av kunskapen även utanför skolan. Undervisningens syfte beskrivs för det mesta muntligt av lärarna men syftet finns i vissa ämnen angivet på skolans digitala plattform. Av intervjuer med lärare, elever och rektorn samt av lektionsobservationer framgår att undervisningen innehåller varierande arbetssätt och arbetsformer. Eleverna får arbeta med muntliga presentationer, skriftliga uppgifter, se film, och använda digitala läromedel samt pröva arbetsformer som helklassundervisning, grupparbete och enskilt arbete. På flertalet av Skolinspektionens observationer inleder läraren med syftet med lektionen, sedan förklarar läraren begrepp, sedan får eleverna arbeta i grupper med olika uppgifter och avslutar med att eleverna får ta upp sådant som var svårt att förstå och då förklarar läraren en gång till. Lärarna för eleverna i de yngre åren tillägger att de arbetar med rörelsepauser på lektionerna för att ge mer variation och stimulans så att eleverna inte tappar fokus.

Vidare visar granskningen att eleverna ges ett aktivt lärarstöd. Av intervjuer med lärare framgår att de stödjer eleverna framåt i deras kunskapsutveckling genom att komma med uppmuntrande kommentarer, förklara så att eleverna förstår vad de ska göra, ger delinstruktioner och förtydligande både enskilt i klassrummet eller på skolans digitala plattform och till hela klassen. Under de observationer som gjordes

iaktogs exempel på bildstöd, igångsättning och möjlighet att få mer hjälp av en extra lärare i klassrummet. Vidare observerade Skolinspektionen hur lärare konkretiserade sina förklaringar exempelvis genom att hänvisa till aktuella företeelser och händelser för att ge elever stöd att förstå. Eleverna beskriver att de får hjälp av lärare och om de inte förstår en uppgift eller ett moment förklarar lärarna på ett annat sätt.

Stimulans och utmaningar

Granskningen visar att lärarna har höga förväntningar på eleverna och att lärarna använder olika metoder för att stärka elevernas självförtroende och motivation. Av intervju med lärare, elever, representanter för elevhälsan och rektorn framgår det att skolans personal arbetar med att ge positiv bekräftelse till eleverna, både i grupp och individuellt, och att det är en av förstelärarna som driver detta arbete. Lärarna för de äldre eleverna berättar att de ofta använder den digitala plattformen för att i uppmuntrande kommentarer på arbetsuppgifter ge eleverna positiv feedback som kan motivera eleverna och stärka deras självförtroende. Lärarna för de yngre eleverna berättar att de är noga med att visa att de har höga förväntningar på eleverna genom att berömma dem och att de använder sig av olika metoder för att motivera eleverna, exempelvis att de får visa sitt arbete för resten av klassen eller att de får en guldstjärna i sina arbetsböcker. Elevernas mentorer, vilka ingår i elevhälsans arbetslag, berättar att de regelbundet har så kallade "coachingsamtal" med elever som behöver stärka sitt självförtroende eller öka sin motivation i undervisningen och att dessa samtal får effekt i undervisningen. Vidare framgår det av intervjuer med lärare att byggandet av tillitsfulla relationer är ett viktigt inslag i arbetet med motivation för eleverna. Exempelvis berättar en lärare att hen genom att tidigt satsa på relationsbyggande med elever också kan utmana dem i sin kunskapsutveckling på ett mer framgångsrikt sätt. Eleverna berättar att lärarna stärker deras självförtroende genom att exempelvis peka på att eleverna tidigare lärt sig saker även om de inte vid tidpunkten trodde att de skulle klara uppgiften.

Granskningen visar att undervisningens innehåll och arbetssätt anpassas av lärarna till aktuell elevgrupp så att arbetet stimulerar och utmanar alla elever, oavsett hur långt de har kommit i sin kunskapsutveckling. Eleverna berättar att de arbetar med olika uppgifter och att det finns möjlighet att få både svårare och lättare uppgifter. Lärarna beskriver att de i sina planeringar anpassar undervisningen och att eleverna får uppgifter med olika svårighetsgrad kopplat till arbetsområdet. För de yngre eleverna har lärarna också tillgång till läromedel med olika svårighetsgrad. Lärarna berättar vidare att de via skolans digitala plattform anpassar och utmanar eleverna genom att ge dem skraddarsydda uppgifter efter sin egen utveckling. Dessutom finns möjligheten för de yngre eleverna att få utmaningar genom att delta i äldre elevers

matematikundervisning då schemaläggningen för dessa är synkroniserad. För de äldre eleverna finns det i ämnena svenska, matematik, engelska och naturorienterande ämnen möjlighet att tillhöra två flexibla lärgrupper där undervisningen anpassas till elevernas nivå. Elevernas tillhörighet till de flexibla lärgrupperna följs upp med täta avstämningar, berättar lärarna, men tanken är att eleverna stannar i gruppen under ett moment. Även elevhälsans representanter och rektorn berättar att lärarna utmanar eleverna utifrån behov och förutsättningar och kommunicerar med eleverna hur de ska göra för att komma längre i sin kunskapsutveckling. En av specialpedagogerna berättar exempelvis att hen aktivt arbetar med differentierad undervisning inom klassrummet i syfte att ytterligare utmana och anpassa undervisningen. Rektorn berättar slutligen att skolans samlade arbete med att anpassa undervisningen, förutom att tydliggöras genom differentierad undervisning och flexibla lärgrupper, också bedrivs genom formativ bedömning där eleverna får se konkreta exempel på vad som krävs. Enligt rektorn hjälper dessa exempel eleverna att förstå hur de ska utföra uppgifterna så att de når så långt som möjligt.

Delaktighet i undervisningen och i sitt eget lärande

Granskningen visar att lärarna bedriver ett medvetet och främjande arbete med att få eleverna att reflektera över sitt eget lärande och att de får möjlighet att reflektera utan givet svar. Av samtliga intervjuer framgår att lärarna arbetar med att presentera olika strategier för att vägleda eleverna i hur de lär sig på bästa sätt. Lärarna som undervisar eleverna i årskurserna 1-3 berättar att de varje vecka diskuterar studieteknik och formativt lärande med eleverna under en lektion som är avsatt för detta och där även studie- och yrkesvägledaren är med. För eleverna i årskurserna 7-9 arbetar mentorerna med studieteknik och målfokus på mentorstimarna och på individuella coachingsamtal där innehållet kopplas till de utmaningar de enskilda eleverna har i sin kunskapsutveckling. Eleverna beskriver att de har arbetat med olika typer av studieteknik som de fått utvärdera och att lärarna brukar ge vägledning om hur de kan lära sig på olika sätt. Av intervju med lärare och Skolinspektionens observationer framgår det att lärarna ser till att undervisningens innehåll och frågeställningar ger reflektionsmöjligheter för eleverna, exempelvis får de i matematik prova olika strategier för att lösa en uppgift. Vidare berättar eleverna att de får diskutera frågor som har olika svar eller att de kan få problembaserade uppgifter där det kanske finns ett givet svar men att man kan använda olika sätt för att komma fram till själva slutsatsen.

Granskningen visar vidare att elevers delaktighet i planering och utvärdering av undervisningen inte sker systematiskt i alla ämnen och av alla lärare. Av intervju med de

yngre eleverna framgår det att de ibland får vara med och ha inflytande över lektionernas innehåll och planera hur arbetsområden ska redovisas. Eleverna i de högre årskurserna säger att det bara är i några ämnen de får vara med och ha inflytande över undervisningens innehåll och arbetssätt. Även av intervjuer med lärare framgår det att vissa lärare utgår från elevernas intressen och önskat arbetssätt medan andra lärare planerar tillsammans med varandra och låter denna planering styra innehåll och arbetssätt. Av intervju med de yngre eleverna och lärarna, framgår att lärarna ofta frågar eleverna hur en lektion varit och att de får utvärdera undervisningen genom att exempelvis göra tumme upp eller ner samt genom exit-tickets. De äldre eleverna säger att de aldrig får utvärdera lektioner och att de inte upplever att lärarna är intresserade av vad de tycker om undervisningen. Någon elev berättar att de ibland har gjort en utvärdering av en hel termins arbete. Lärarna för de äldre eleverna säger att de inte utvärderar i direkt anslutning till lektioner eller till arbetsområden men att utvärdering för det mesta sker efter varje termin. Rektorn uppger i intervju att hen känner till att vissa lärare arbetar med att låta elever medverka i planering och utvärdering av undervisningen men att hen inte har någon tydlig bild av i vilken utsträckning detta görs på hela skolan.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Samtliga lärare behöver under ledning av rektorn utveckla elevernas inflytande över undervisningen genom att regelbundet planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna.

Granskningen visar att det visserligen finns lärare som låter elever ha inflytande över undervisningen genom att exempelvis använda varierade metoder för planering och utvärdering av denna tillsammans med eleverna och att elevernas synpunkter påverkar genomförandet men att det inte görs systematiskt av alla lärare.

Av 4 kap. 9 § skollagen framgår att elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Enligt läroplanen har alla lärare ett ansvar för att elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt att planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna. Vidare ska undervisningen bedrivas i demokratiska arbetsformer, förbereda eleverna för att aktivt delta i samhällslivet samt utveckla deras förmåga att ta personligt ansvar. Genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen och få välja ämnen, teman och aktiviteter, kan eleverna utveckla sin

förmåga att utöva inflytande och att ta ansvar. Läraren ska svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad. Vidare framgår av läroplanen att rektorn har ett särskilt ansvar för att se till att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas.²

Skolinspektionen rekommenderar därför att lärarna under ledning av rektorn aktivt arbetar för att öka elevernas delaktighet genom att planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna. När läraren utvärderar undervisningen är det väsentligt att läraren inhämtar elevernas synpunkter om hur undervisningen genomförts med avseende på innehåll, arbetsformer och arbetssätt. Skolinspektionens erfarenheter är att lärare som kontinuerligt låter eleverna utvärdera hur arbetet fortlöper lyckas bättre med att få eleverna att uppleva att de har inflytande.³ Vidare rekommenderar Skolinspektionen att rektorn försäkrar sig om att eleverna får möjlighet att utöva det inflytande läroplanen föreskriver att de har rätt till och att inflytandet gäller i alla undervisade ämnen. Detta kan ske genom att rektorn ger möjlighet till diskussioner om elevers delaktighet vid exempelvis forum för kollegialt lärande, och att rektor arbetar för att förankra en gemensam förståelse i hela kollegiet av vad delaktighet och elevinflytande innebär.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionens bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar med att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att skolan bedriver ett medvetet arbete med att skapa trygghet på skolan som bygger

² 3 Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr22), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar.

³ Skolinspektionen (2018): Tematisk kvalitetsgranskning. *Att skapa förutsättningar för delaktighet i undervisningen*. Skolverket (2015) Delaktighet för lärandet, s 41

på kartläggning och analys av nuläget. Granskningen visar även att skolan till viss del har ett samlat arbetet kring studiero men att det saknas samsyn kring användandet av gemensamma strategier och förhållningssätt, vilket riskerar att det inte blir studiero i alla klasser.

Arbetet för trygghet

Granskningen visar att skolan bedriver ett medvetet arbete med att skapa trygghet på skolan som bygger på kartläggning och analys av nuläget. Kartläggning sker regelbundet genom trygghetsvandring, trygghetsenkäter, trygghetsråd, mentor- och utvecklingssamtal, hälsosamtal, elevråd samt genom huvudmannens trygghet- och trivselenkät, vilket följs upp i skolans systematiska kvalitetsarbete. Utifrån analys av trygghetsresultat har otrygga platser identifierats och insatser har satts in. Exempelvis har omklädningsrummen fått duschbås och elevskåp har flyttats för att undvika att elever tvingats gå till undanskymda och otrygga platser på skolan. Vidare framgår det av intervju med rektorn, representanter för elevhälsan och lärarna att det finns rastvakter på både låg - och mellanstadiets raster och vid skolskjutsområdet och lågstadiet arbetar också med organiserade rastaktiviteter. På högstadiet finns inga rastvakter och lärare berättar att det saknas resurser för att täcka upp skolans utrymme men mentorerna att de till viss del rör sig ute i verksamheten och bidrar genom att exempelvis bygga relationer med eleverna till ökad trygghet. En insats för ökad trygghet på hela skolan är "Jändeldagen", då elever i årskurs 6 besöker skolans högstadiebyggnad och har en del ämnen där samt idrottsdagen för årskurs 1-3 då skolans högstadieelever får agera funktionärer. Dessa insatser bidrar både till att skapa trygghet men också till att bygga en gemensam skolidentitet, enligt rektorn. Lärarna beskriver att insatser även har skett kopplat till sociala medier vilket bland annat har skett på mentorstid, i samhällsorienterade ämnen samt vid föräldramöten. Lärarna samlar in alla mobiler på morgonen och sedan får eleverna tillbaka sina mobiler vid skoldagens slut som ett led i att minska kränkningarna via sociala medier vilket också givit goda resultat. Enligt eleverna är det en trygg skola och de får varje termin svara på en enkät om bland annat trygghet. Vidare säger de yngre eleverna att det finns närvarande vuxna i till exempel korridorer och vid skolskjutsarna. De äldre eleverna berättar att de flexibla lärgrupperna i svenska, engelska, matematik och NO bidrar också till att sammanhållningen mellan klasserna blir bättre med ökad trygghet som följd.

Studiero och en lugn miljö

Granskningen visar att skolan till viss del har ett samlat arbete kring att skapa studiero men att det saknas samsyn kring användandet av gemensamma strategier samt kring

ett gemensamt förhållningssätt. Det framkommer i intervjun med samtliga elever att de har varit delaktiga i framttagande av skolans ordningsregler även om upplevd grad av delaktighet skiljer sig mellan de äldre och de yngre eleverna. Det är tydligt för eleverna hur de själva kan bidra till god studiero i klassrummet genom att exempelvis följa ordningsreglerna. Men enligt de äldre eleverna finns inga gemensamma ordningsregler som alla följer utan vissa lärare följer sina egna ordningsregler vilket också lärarna för de äldre eleverna bekräftar i intervju. Av intervju med lärarna för de äldre eleverna framgår det att det saknas fungerande gemensamma ordningsregler på skolan. Lärarna beskriver att de har pratat om vilka förväntningar de har på vad som är studiero och hur de kan skapa studiero i olika ämnen men också att det finns behov av ökad samsyn i kollegiet. Likaså påverkar användandet av en tydlig lektionsstruktur som beskrivs i område 2 också studieron. Av intervju med rektorn, representanter för elevhälsan och lärare framgår att det finns behov av att förbättra studieron med stöd av en tydligare struktur i undervisningen som följs av samtliga lärare. Enligt eleverna i högstadiet säger alla lärare ifrån om någon elev stör undervisningen men många gånger får det ingen effekt. Hur lärarna agerar därefter skiljer sig åt, ibland får elever sitta kvar och ibland får de lämna klassrummet. Ibland kan det också bli oroligt på lektionerna eftersom lektionerna blir tråkiga, enligt eleverna, då de i vissa ämnen alltid jobbar på samma sätt. Vidare säger de äldre eleverna att det ibland blir stökigt på lektionerna eftersom det finns elever som är ute och springer i korridorerna och att ljudnivån då blir hög i klassrummet. Vidare tar lärarna också upp den bristande tillsynen av korridorerna på högstadiet, både under lektionstid och på raster, påverkar studieron. Lärarna berättar att ännu en förklaring till att det lätt blir bristande studiero för de äldre eleverna på skolan är att det kommer många nya elever till skolan i årskurs 7 som i sin tur har med sig olika upplevelser av ordningsregler och gemensamma strategier med att skapa studiero. Enligt lärarna har skolan som ett led i att förbättra studieron uppmärksammat vikten av att bygga relationer till eleverna och börjar därför årskurs 7 med en lägerskola. Av intervju med både elever och lärare i de yngre åren framgår att eleverna har god studiero vilket bekräftas av Skolinspektionens observationer.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tillsammans med samtlig personal utveckla skolans gemensamma strategier och förhållningssätt i arbetet med att skapa och upprätthålla studiero i undervisningen och på skolan.

Skolinspektionens granskning visar att även om det finns ett visst arbete för att skapa, upprätthålla och vid behov återställa studiero så följs det inte av samtliga lärare vilket ökar risken för bristande studiero. För att åstadkomma ett effektivt arbete med studiero krävs att skolan som helhet har ett gemensamt förhållningsätt som hörsammas av samtlig personal.

Enligt 5 kap. 3 § skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Av läroplanen framgår att alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande.⁴ I Skolinspektionens kvalitetsgranskning av skolans arbete för att skapa studiero framkommer att studiero främjas av tydliga lektionsstrukturer och ett tydligt ledarskap i klassrummet. Samma granskning visar också att lärares förutsättningar att skapa studiero i undervisningen påverkas av andra processer på skolan. Det handlar framför allt om skolans arbete med normer och värden och det främjande arbete som bedrivs av elevhälsan, men också om skolans samarbetskultur och gemensamma förhållningssätt.⁵

Skolinspektionen rekommenderar därför att lärare, elevhälsans personal, skolans övriga personal och rektorn tillsammans fortsätter att utveckla arbetet kring studiero som påbörjats. På en övergripande nivå kan ett av målen vara att det ska finnas ett gemensamt förhållningssätt kring studiero som exempelvis tydliggörs genom gemensamma ordningsregler. Rektorn behöver sedan säkerställa att alla lärare följer de gemensamma besluten om hur studiero ska skapas och upprätthållas. Att alla verkligen efterlever de gemensamt fattade besluten underlättar också för de lärare som behöver arbeta mer med att utveckla sitt ledarskap i klassrummet. Rent konkret kan arbetet med studiero till exempel bestå av att utifrån auskultationer mellan lärare, lyfts goda exempel som kan ligga till grund för ett gemensamt lärande. Det kan vara exempel som belyser vikten av hur planering och genomförande av undervisningen påverkar studiero.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

⁴ Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr22), 2.2 Övergripande mål och riktlinjer

⁵ Skolinspektionens kvalitetsgranskning (2016): *Skolans arbete för att säkerställa studiero- det räcker inte att det är lugnt, eleverna måste lära sig något också* ss 5.7

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen
9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen
Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionens bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i flera delar.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att rektorn analyserar eventuella skillnader i lärares omdömen, betyg och resultat på nationella ämnesprov i syfte att säkerställa likvärdighet. Därtill diskuterar rektorn dessa analyser med lärarna samt skolans elevhälsa och återkoppling sker på grupp- och individnivå. Vidare visar granskningen att rektorn ger vissa förutsättningar och arbetar för att skolans lärare kvalitetssäkrar sina omdömen och sin betygsättning i syfte att verka för likvärdighet.

Diskussion och analys inför/ av omdömen och betyg

Granskningen visar att rektorn tillsammans med de biträdande rektorerna följer upp och analyserar skillnader och avvikelser i omdömen, betyg och resultat på nationella ämnesprov i syfte att säkerställa likvärdighet. Vidare visar granskningen att rektorn diskuterar analysen med lärarna och representanter för skolans elevhälsa. Av intervju med representanter för elevhälsan, lärare och rektorn och av inkommen dokumentation framgår att rektorn kontinuerligt analyserar omdömen och betyg och gör jämförelser för att identifiera skillnader mellan kön, ämnen, årskurser och mellan resultat på nationella ämnesprov respektive betyg vilket sedan presenteras för och diskuteras med personalen. Rektorn har i sina jämförelser identifierat avvikelser. Exempelvis har rektorn identifierat att en av lärarna sätter relativt höga betyg i jämförelse med sin ämneskollega. Rektorn har därför initierat en djupanalys av betygssättningen för att finna förklaringar till orsakerna i syfte att säkra likvärdig betygsättning.

Kvalitetssäkring av omdömen och betyg

Granskningen visar att rektorn ger vissa förutsättningar och arbetar för att skolans lärare kvalitetssäkrar sina omdömen och sin betygsättning i syfte att verka för likvärdighet. Av intervju med lärare, representanter för elevhälsan, rektorn och inskickad dokumentation framgår att det finns forum som initierats av rektorn för lärarna att tillsammans med sina kollegor ska kunna arbeta med omdömesskrivning och betygsättning samt med att sambedöma. För de lärare som är ensamma i att undervisa i sitt ämne, till exempel moderna språk och några av de praktisk-estetiska ämnena, saknas dock denna möjlighet med undantag för sambedömningen av

nationellt ämnesprov och de veckovisa tillfällen då bedömningsfrågor diskuteras i ämneslagen eller arbetslagen. I intervju med lärare, representanter för elevhälsan och rektorn beskrivs att nationella ämnesprov rättas oidentifierade och sambedöms ämnes- och stadiesvis med stöd av specialpedagog. I de årskurser som saknar nationellt ämnesprov används Skolverkets bedömningsstöd och de forum som finns på skolan för att kvalitetssäkra betyg och bedömningar. De lärare som är obehöriga i sina ämnen eller nyanställda får stöd i bedömning och betygsättning av de förstelärare som leder ämneslagen på skolan.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver ge alla lärare ytterligare förutsättningar att samverka för att kvalitetssäkra omdömen och betygsättning.

Granskningen visar att lärarnas förutsättningar att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg i form av diskussioner och sambedömning är begränsade då det inte sker med samma kvalitet i alla ämnen. Rektorn berättar att lärarna i moderna språk visserligen deltar i arbetslagens och ämneslagens diskussioner om bedömning och betygsättning men att de saknar möjligheten att diskutera sina bedömningar med andra lärare som undervisar i samma moderna språk.

Enligt 9 kap 9 § i Skollagen ska rektorn se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar. Det framgår även av läroplanen att rektorn har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen och att skolans resultat följs upp och utvärderas mot kriterierna för bedömning av Kunskaper och betygskriterier.⁶ Enligt Skolverkets allmänna råd bör rektorn skapa förutsättningar för att främja lärarnas arbete med att sätta rättvisa och likvärdiga betyg. Det innebär att se till att lärare får tid för sambedömning och möjlighet att tillsammans med kollegor diskutera hur de allsidigt kan utvärdera elevernas kunskaper vid betygssättningen, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer och hur de kan bedöma elevprestationer.⁷

Mot denna bakgrund rekommenderar Skolinspektionen rektorn att ge alla lärare förutsättningar att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg. Rektorn bör också aktivt

⁶ Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr22), 2.7 Bedömning och betyg samt 2.8 Rektorns ansvar

⁷ Skolverket (2022): Kommentarer till Skolverkets allmänna råd om betyg och provning, s 18, s 23-25.

följa upp lärarnas gemensamma arbete med att kvalitetssäkra bedömningarna genom att exempelvis delta i möten där lärare diskuterar bedömning och betygsättning. Vidare skulle också ett utbyte kunna ske mellan olika skolor, vilket rektorn för skolan också efterfrågat, där diskussioner och analyser kan bidra till att lärarna utvecklar sin bedömarförmåga och förtrogenhet med kunskapskriterierna vilket därmed kan främja en likvärdig och rättvisande bedömning av elevernas kunskaper. Ibland behöver huvudmannen bistå rektorn med att organisera arbetet mellan skolenheter, exempelvis om lärare saknar ämneskollegor inom skolenheten. Detta kan ske genom att skapa mötesplatser, såväl fysiska som digitala.

På Skolinspektionens vägnar

2023-06-22

X Therese Nilsson

Therese Nilsson

Beslutsfattare

Signerat av: Therese Nilsson

2023-06-22

X Anna Alm

Anna Alm

Utredare

Signerat av: Anna Alm

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 8 lektionsobservationer.
- 3 gruppintervjuer med elever.
- 3 gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 14 – 16 februari samt genomförde digital intervju den 21 februari 2023. Besöket genomfördes av utredare Anna Alm och Anna Ponnert.

Jämjö Kunskapscentrum(JKC) är en grundskola med elever från förskoleklass till och med årskurs 9. Skolan ligger i östra delarna av Karlskrona kommun och utgör en ny skolenhet från augusti 2022, vilken tidigare bestod av tre separata skolenheter. På JKC studerar cirka 645 elever. Rektorn anställdes under 2022 men de tre biträdande rektorerna har varit på skolan i flera år. Rektorn är även rektor för en annan skola i närområdet. Skolan har också sju förstelärare. I årskurserna 7-9 har eleverna mentorer som inte är lärare och som ingår i arbetslaget för elevhälsan. Granskningen omfattar årskurserna 1-9.